

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
εκένδρση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας

Β Γυμνασίου

Τίτλος:

«Το Twitter της Άννας Φρανκ»

Συγγραφή: ΑΝΔΡΕΑΣ ΓΑΛΑΝΟΣ

Εφαρμογή: ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΓΕΡΑΚΙΝΗ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2015

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας λογοτεχνίας: Βασίλης Βασιλειάδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνια 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Το Twitter της Άννας Φρανκ

Εφαρμογή σεναρίου

Αλεξάνδρα Γερακίνη

Δημιουργία σεναρίου

Ανδρέας Γαλανός

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Λογοτεχνία

Τάξη

Β΄ Γυμνασίου

Σχολική μονάδα

3^ο Γυμνάσιο Καβάλας

Χρονολογία

Από 10-11-2014 έως 12-12-2014.

Διδακτική/θεματική ενότητα

—

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

8 ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος: αίθουσα διδασκαλίας.

II. Εικονικός χώρος: διαδικτυακή πλατφόρμα Edmodo.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Από πλευράς διδάσκοντα:

- εξοικείωση με το Twitter και τις συμβάσεις του,
- εμπειρία στην ομαδοσυνεργατική διδασκαλία.

Από πλευράς μαθητών:

- η εξοικείωση των μαθητών με το Twitter ήταν επιθυμητή αλλά δεν απαιτούνταν, καθώς στο σενάριο ελήφθη μέριμνα για τη γνωριμία των παιδιών με τους περιορισμούς και τις συμβάσεις των Tweets,
- καλό θα ήταν να έχουν ξαναδουλέψει ομαδοσυνεργατικά και στο παρελθόν,
- προϋποτίθετο γνώση των βασικών στοιχείων για την αφήγηση. Άλλωστε, η διδασκαλία τους προβλέπεται στο μάθημα της [Νεοελληνικής Γλώσσας της Α΄ Γυμνασίου](#).

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Ανδρέας Γαλανός, *Το Twitter της Άννας Φρανκ*, Νεοελληνική Λογοτεχνία Β΄ Γυμνασίου, 2014.

Το σενάριο αντλεί

—

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ / ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Την πρώτη διδακτική ώρα επιχειρήθηκε η γνωριμία των μαθητών με το πρόσωπο και την ιστορία της Άννας Φρανκ. Οι μαθητές, προσπαθώντας να συνθέσουν μια ανάρτηση της Άννας Φρανκ στο Twitter, ήρθαν σε επαφή με τις ιδιαιτερότητες και τους περιορισμούς του μέσου. Στη συνέχεια, αφηγήθηκαν την ιστορία της Άννας Φρανκ με τη μορφή 10-15 συνεχόμενων Tweets, αξιοποιώντας τον προσομοιωτή Twitter. Μέσα από αυτήν τη διαδικασία, αφενός οι μαθητές προβληματίστηκαν σχετικά με τα βασικά στοιχεία μιας αφήγησης, εντοπίζοντας καίρια γεγονότα της

πλοκής και βασικά πρόσωπα, και αφετέρου αναδείχθηκαν οι αφηγηματικές τεχνικές που επιβάλλουν οι συμβάσεις του συγκεκριμένου μέσου, παρά το γεγονός ότι δεν αξιοποιήθηκε το πραγματικό Twitter. Τέλος, επιχειρήθηκε και μια συζήτηση σχετικά με τη φύση του Twitter ως μέσου και των συμβάσεων που επιβάλλει.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Στο κέντρο του σεναρίου βρίσκεται η πεποίθηση πως η εμπλοκή μας στις πρακτικές των σύγχρονων τεχνολογικών μέσων επηρεάζει τις αφηγηματικές μας πρακτικές, τον τρόπο δηλαδή με τον οποίο αφηγούμαστε και υποδεχόμαστε μια αφήγηση.

Η υπερκειμενική λογική και η πολυμεσικότητα που χαρακτηρίζουν τον ψηφιακό κόσμο καθώς και τα εργαλεία του Web 2.0 που ανέδειξαν τη δυνατότητα άμεσης δημοσίευσης από τον καθένα (blogs κλπ) και συνεργασίας στη συγγραφή επηρέασαν ποικιλοτρόπως τη γραφή στην εποχή μας. Προέκυψαν νέα μέσα και εργαλεία δημοσίευσης με τις δικές τους ιδιαιτερότητες και τους δικούς τους περιορισμούς που αναμφίβολα επηρεάζουν –συνειδητά ή ασυνειδητά– τον τρόπο συγγραφής. Αλλάζουν όμως και τον τρόπο ανάγνωσης –καθώς πλέον διαβάζουμε σε ποικίλα μέσα– και διαμορφώνουν προσδοκίες και αναγνωστικές στάσεις.

Στο συγκεκριμένο σενάριο χρησιμοποιήθηκε το Twitter και η σχέση του με την αφήγηση. Ειδικά στον αγγλόφωνο κόσμο έχουμε πολλές απόπειρες συγγραφής διαφόρων μορφών (μυθοπλαστικών) αφηγήσεων, μυθιστορημάτων και διηγημάτων, με τη μορφή ενός ή περισσότερων Tweet¹. Ακόμα και στην Ελλάδα έχουμε ένα ανάλογο εγχείρημα². Σαφώς, δεν μπορούμε να μιλήσουμε ακόμα για μεγάλη έκταση λογοτεχνίας που παράγεται στο Twitter. Ακόμα λιγότερο μπορούμε να μιλάμε για σπουδαία αποτελέσματα. Αναμφίβολα όμως φαίνεται να υπάρχει μια ζύμωση της

¹ Βλ. το πολύ πρόσφατο παράδειγμα του τελευταίου διηγήματος «[The Right Story](#)» του συγγραφέα του *Cloud Atlas* David Mitchell ή το [TwitterFiction Festival](#).

² Βλ. [#Tweet_Stories. Λογοτεχνία σε 140 χαρακτήρες. 371 μικροδιηγήματα](#), ανοιχτή έκδοση της Open Book.

λογοτεχνίας με τις συμβάσεις της γραφής στο Twitter. Άλλωστε, η λογοτεχνία πάντα ελκ(υ)όταν από κάθε είδους περιορισμούς. Για παράδειγμα, οι ποικίλοι περιορισμοί της παραδοσιακής στιχουργίας και των σταθερών μορφών όπως το σονέτο. Επίσης, το μέσο στο οποίο δημοσιευόταν η λογοτεχνία έθετε συχνά τους δικούς του περιορισμούς στη λογοτεχνική γραφή και καθόριζε συμβάσεις. Παράδειγμα η δημοσίευση μυθιστορημάτων σε συνέχειες σε περιοδικά και εφημερίδες που επέβαλε μια αφήγηση που κρατάει σε μάκρος, που συντηρεί την αγωνία, που χωρίζεται σε συνέχειες συγκεκριμένου αριθμού λέξεων. Επίσης, η συντομία της γραφής δεν είναι κάτι καινοφανές στην λογοτεχνία. Ειδικά στην ποίηση (χαϊκού, επίγραμμα), –αλλά και στην πεζογραφία– συναντάμε πολύ σύντομες φόρμες.

Αξίζει να αναφερθεί και η απόπειρα του Alexander Aciman και του Emmett Rensin να συμπυκνώσουν 80 κλασικά έργα της παγκόσμιας γραμματείας, από τα ομηρικά έπη μέχρι τις *Μεγάλες Προσδοκίες* και τον Χάρι Πότερ, σε 20 ή λιγότερα (κατά κανόνα αστεία) Tweets (η απόπειρά τους έχει εκδοθεί σε βιβλίο με τον τίτλο *Twitterature: The World's Greatest Books in Twenty Tweets or Less*). Μια τέτοια απόπειρα –που σχολιάστηκε ποικιλοτρόπως– δείχνει αλλαγή όχι τόσο στον τρόπο που γράφεται η λογοτεχνία αλλά στις προσδοκίες και στις ταυτότητες των αναγνωστών που διαμορφώνονται.

Στόχος της εφαρμογής δεν ήταν να γνωρίσουν οι μαθητές το Twitter ως μορφή λογοτεχνίας αλλά να συνειδητοποιήσουν πως οι αλλαγές στην τεχνολογία και στην κοινωνία επηρεάζουν τη γραφή και την ανάγνωση γενικά (και της λογοτεχνίας ειδικότερα), αλλά και να προβληματιστούν σχετικά με την ίδια τη φύση αυτού του μέσου κοινωνικής δικτύωσης.

Για την εξυπηρέτηση αυτών των στόχων αξιοποιήθηκε το *Ημερολόγιο της Άννας Φρανκ*, τόσο γιατί η δομή του (μια σειρά από ημερολογιακές εγγραφές) επιτρέπει την αποσπασματική του ανάγνωση όσο και γιατί μπορεί να οδηγήσει μέσω της σύγκρισης ημερολογιακής εγγραφής και Tweet σε ενδιαφέροντα συμπεράσματα σχετικά με τις ιδιαιτερότητες του Twitter. Κυρίως επιτρέπει να αναδειχθούν τα μέσα

κοινωνικής δικτύωσης ως χώροι στους οποίους οι άνθρωποι δημιουργούν δημόσιες ταυτότητες τις οποίες διαχειρίζονται –με όλα τα θετικά και τα αρνητικά που αυτό συνεπάγεται (Αντωνοπούλου 2013: 35).

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Με το παρόν σενάριο επιδιώχθηκε οι μαθητές:

- να γνωρίσουν την Άννα Φρανκ και την ιστορία της,
- να προβληματιστούν για τις αλλαγές που έχουν επιφέρει τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (δημόσια εικόνα, δημοσιοποίηση).

Γνώσεις για τη λογοτεχνία

Με το παρόν σενάριο επιδιώχθηκε οι μαθητές:

- να συνειδητοποιήσουν πώς το μέσο δημοσίευσης επηρεάζει και καθορίζει τις αφηγηματικές τεχνικές και συμβάσεις,
- να διαβάσουν –έστω μέσα από αποσπάσματα– ένα πολύ γνωστό κείμενο της παγκόσμιας γραμματείας, το *Ημερολόγιο της Άννας Φρανκ*.

Γραμματισμοί

Με την εφαρμογή του σεναρίου επιδιώχθηκε οι μαθητές να μπορούν:

- να εντοπίζουν τα βασικά πρόσωπα και γεγονότα μιας αφήγησης,
- να εντοπίζουν τη συναισθηματική κατάσταση των ηρώων και να τεκμηριώνουν το επιχειρημά τους με σημεία του κειμένου,
- να αφηγούνται μια ιστορία ακολουθώντας τους κανόνες και τις συμβάσεις του μέσου που χρησιμοποιούν (στην προκειμένη περίπτωση του Twitter),
- να πυκνώνουν μια αφήγηση.

Διδακτικές πρακτικές

Για την υλοποίηση του συγκεκριμένου σεναρίου επιλέχθηκε η εργασία σε ομάδες επειδή κατ' αυτόν τον τρόπο κινητοποιούνται οι πιο αδύναμοι μαθητές και επειδή,

μέσω της συνεργασίας και της ανταλλαγής ιδεών καθώς και της συμπληρωματικής λειτουργίας των διαφορετικών δεξιοτήτων των μαθητών, είναι πιο εύκολη η υλοποίηση των δραστηριοτήτων και η οικοδόμηση της γνώσης, ενώ η διαδικασία μάθησης γίνεται πιο ευχάριστη.

Επιλέχθηκε, επίσης, οι μαθητές να έχουν έναν ενεργητικό και διερευνητικό ρόλο σε όλες τις δραστηριότητες, αφού με αυτόν τον τρόπο αφομοιώνουν πολύ καλύτερα τις γνώσεις και μαθαίνουν να αναλαμβάνουν ευθύνες, πρωτοβουλίες αλλά και «μαθαίνουν να μαθαίνουν». Έτσι, στο πρώτο δίωρο η γνωριμία με την ιστορία της Άννας Φρανκ επιτεύχθηκε μέσα από μια δραστηριότητα δημιουργίας μιας χρονογραμμής με τα βασικά γεγονότα. Αντιστοίχως, οι ιδιαιτερότητες, οι συμβάσεις και οι περιορισμοί του Twitter συνάχθηκαν μέσα από την εμπειρία των μαθητών, οι οποίοι ανέλαβαν να συντάξουν αναρτήσεις της Άννας Φρανκ και να αναδιατυπώσουν την ιστορία της σε συνεχόμενα Tweets.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Τα κοινωνικά δίκτυα αποτελούν καθημερινή πρακτική στην οποία εμπλεκόμαστε όλοι –λιγότερο ή περισσότερο– σήμερα, και ακόμα περισσότερο οι νέοι, συνεπώς και οι μαθητές μας. Ζητούμενο ήταν να αξιοποιηθεί ένα μέσο κοινωνικής δικτύωσης και να αποτελέσει αφορμή για προβληματισμό σχετικά με τις αλλαγές που φέρνει στη λογοτεχνική γραφή και ανάγνωση, αλλά και στις ταυτότητες των υποκειμένων που διαμορφώνονται σε αυτό.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το σχολικό εγχειρίδιο της Β΄ Γυμνασίου περιλαμβάνει [ένα απόσπασμα από το Ημερολόγιο της Άννας Φρανκ](#) στη θεματική ενότητα [«Οικογενειακές σχέσεις»](#). Η συγκεκριμένη διδακτική πρόταση δεν αξιοποίησε το απόσπασμα υπό το πρίσμα αυτής της θεματικής, αλλά το χρησιμοποίησε ως αφορμή για να φέρει τους μαθητές σε

επαφή με την Άννα Φρανκ και την ιστορία της, αλλά και για να συζητήσει ζητήματα σχετικά με την αφήγηση σε σύγχρονα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Στο κέντρο του σεναρίου βρέθηκε το Twitter ως μέσο κοινωνικής δικτύωσης, ως χώρος διαμόρφωσης μιας δημόσιας ταυτότητας, ως μέσο δημοσιοποίησης αλλά και ως πρακτική γραφής και ανάγνωσης. Επιχειρήθηκε οι μαθητές να γνωρίσουν κάποιες διαστάσεις του μέσου αλλά και να σταθούν κριτικά απέναντι σε ορισμένες από αυτές. Ειδικότερα, μεγάλη έμφαση δόθηκε στον τρόπο με τον οποίο η αφήγηση μιας ιστορίας σε μία ή περισσότερες αναρτήσεις επηρεάζεται αναπόφευκτα και καθορίζεται από τους περιορισμούς και τις ιδιαιτερότητες του μέσου.

Μέσα από την αναδιατύπωση της ιστορίας της Άννας Φρανκ σε συνεχόμενα Tweets δόθηκε η ευκαιρία να αναδειχθούν βασικά ζητήματα αφήγησης και πλοκής.

Εκτός από το Twitter αξιοποιήθηκε και το λογισμικό δημιουργίας χρονογραμμής [timetoast](#), με το οποίο οι μαθητές ανασύστησαν τα βασικά γεγονότα της ιστορίας της Άννας Φρανκ. Οι μαθητές ασχολήθηκαν, μέσω της δημιουργίας της χρονογραμμής, με μια ακόμα αφηγηματική πρακτική χρησιμοποιώντας ένα μέσο με άλλες συμβάσεις και περιορισμούς.

Κείμενα

Λογοτεχνικά κείμενα σχολικών εγχειριδίων

ΚΝΛ Β' Γυμνασίου:

Άννα Φρανκ, [Από το ημερολόγιο της Άννας Φρανκ]

Λογοτεχνικά κείμενα εκτός σχολικών εγχειριδίων

Το ημερολόγιο της Άννας Φρανκ: Επιστολές από τη 14^η Ιουνίου 1942 έως την 1^η Αυγούστου 1944, μτφρ. Ρένα Χατχούτ. Αθήνα: Πατάκης, 1997.

[#Tweet Stories. Λογοτεχνία σε 140 χαρακτήρες. 371 μικροδιηγήματα](#), ανοικτή έκδοση της ψηφιακής βιβλιοθήκης OPENBOOK.

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1^η-2^η ώρα: *Γνωριμία με την Άννα Φρανκ*

Η πρώτη διδακτική ώρα πραγματοποιήθηκε στην αίθουσα διδασκαλίας του τμήματος. Όταν άρχισε η εφαρμογή του σεναρίου, οι μαθητές είχαν ήδη διδαχτεί το απόσπασμα από *Ημερολόγιο της Άννας Φρανκ* που υπάρχει στο σχολικό εγχειρίδιο, οπότε ήταν εξοικειωμένοι με το θέμα αλλά και με το πρόσωπο της Άννας Φρανκ, αφού είχε πραγματοποιηθεί διεξοδική συζήτηση τόσο για την Άννα Φρανκ όσο και για το Ολοκαύτωμα. Παρόλα αυτά, η διδάσκουσα έκρινε πως θα ήταν χρήσιμο οι μαθητές να ασχοληθούν και με κάποιες επιπλέον δραστηριότητες.

Έτσι, η διδάσκουσα ανακοίνωσε πως στα επόμενα μαθήματα η τάξη θα ασχολούνταν πιο αναλυτικά με την ιστορία της Άννας Φρανκ. Προκειμένου να γνωρίσουν την Άννα Φρανκ καλύτερα, οι μαθητές χωρίστηκαν σε ομάδες³ και τους ανατέθηκε να δημιουργήσουν από κοινού μια χρονογραμμή με τα βασικά γεγονότα της ζωής της Άννας Φρανκ ([φύλλο εργασίας 1](#)), αντλώντας το υλικό από εγγραφές του ημερολογίου της καθώς και από το [αντίστοιχο λήμμα της Βικιπαίδειας](#) στο οποίο παραπέμπει και το [εμπλουτισμένο διαδραστικό βιβλίο του μαθητή](#) στην ιστοσελίδα του [Ψηφιακού Σχολείου](#).

Συγκεκριμένα, τους δόθηκαν φωτοτυπημένες οι εγγραφές του Σαββάτου 20 Ιουνίου 1942 (η πρώτη από τις δύο εγγραφές που φέρουν την ίδια χρονολογία σ. 14-17), της Τετάρτης 8 Ιουλίου 1942 (σ. 29-32), της Πέμπτης 9 Ιουλίου 1942 (σ. 32-34), καθώς και ο επίλογος του βιβλίου (σ. 380-382). Ακόμη, δόθηκε εκτυπωμένο στους μαθητές το άρθρο της Βικιπαίδειας.

Επειδή δεν ήταν διαθέσιμο το εργαστήριο της πληροφορικής, μία μόνο ομάδα είχε τη δυνατότητα να εργαστεί στον υπολογιστή και να δημιουργήσει ηλεκτρονική χρονογραμμή στο [timetoast](#)⁴. Οι υπόλοιπες ομάδες δημιούργησαν τις χρονογραμμές

³ Οι μαθητές ήταν ήδη εξοικειωμένοι με αυτήν τη διαδικασία από την αρχή της χρονιάς και είχαν ήδη εργαστεί σε ομάδες.

⁴ Βλ. στον Φάκελο Τεκμηρίων το αρχείο [chronogrami.jpg](#).

τους στο χαρτί αξιοποιώντας το έντυπο υλικό που τους δόθηκε. Στους μαθητές δόθηκε η οδηγία να περιλάβουν όσα γεγονότα θεωρούσαν σημαντικά, να μην υπερβούν όμως τα 10, και επίσης να είναι προσεκτικοί στη διατύπωση της λεζάντας που θα συνοδεύει κάθε χρονολογία, ώστε να είναι σύντομη και περιεκτική. Όλοι οι μαθητές παρακολούθησαν⁵ επίσης [ένα τρίλεπτο βίντεο που αφηγείται σε animation την ιστορία της Άννας Φρανκ](#), το οποίο τους έδωσε επιπλέον πληροφορίες.

Τα παιδιά ανταποκρίθηκαν σε γενικές γραμμές θετικά στη συγκεκριμένη δραστηριότητα αλλά δύο ομάδες συνάντησαν κάποιες δυσκολίες. Όταν ολοκλήρωσαν τη δουλειά τους οι ομάδες, έγινε μία σύντομη συζήτηση, η οποία επικεντρώθηκε στα ιστορικά γεγονότα της εποχής και κυρίως στο Ολοκαύτωμα. Αν και ο στόχος του σεναρίου δεν ήταν να εμβαθύνουν στο Ολοκαύτωμα, οι μαθητές διατύπωσαν πολλές απορίες και έδειξαν μεγάλο ενδιαφέρον για τα αίτια του γεγονότος. Κάποιοι μαθητές μάλιστα επιχείρησαν μία σύγκριση με το παρόν και αναφέρθηκαν στον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζεται σήμερα η ετερότητα.

Στη συνέχεια, οι ομάδες ανακοίνωσαν τις χρονογραμμές τους και έγινε μία σύγκριση ως προς τα γεγονότα που περιελήφθησαν αλλά και ως προς τη διατύπωση των πλαγιότιτλων που χρησιμοποιήθηκαν. Ζητήθηκε από τις ομάδες να δικαιολογήσουν τα γεγονότα που επέλεξαν να συμπεριλάβουν και κρίθηκε η ακρίβεια, η συντομία και η σαφήνεια των πλαγιότιτλων που χρησιμοποιήθηκαν. Στόχος της δραστηριότητας αυτής και της ακόλουθης συζήτησης ήταν να γίνουν γνωστά τα βασικά γεγονότα της ιστορίας της Άννας Φρανκ. Οι μαθητές επίσης ασκήθηκαν στο να τοποθετούν τα γεγονότα σε μια χρονογραμμή, επιλέγοντας τα βασικά, αποφεύγοντας τα δευτερεύοντα και βάζοντας έναν κατάλληλο, σύντομο πλαγιότιτλο σε κάθε χρονολογική εγγραφή.

Κατά τη διάρκεια της υλοποίησης της δραστηριότητας και της παρουσίασης των εργασιών, παρατηρήθηκαν κάποιες δυσκολίες σε δύο ομάδες, καθώς δεν

⁵ Στην αίθουσα διδασκαλίας υπήρχε προτζέκτορας και σύνδεση στο διαδίκτυο.

μπόρεσαν να εντοπίσουν τα βασικά γεγονότα της ζωής της Άννας Φρανκ και συμπεριέλαβαν δευτερεύοντα γεγονότα. Οι περισσότεροι μαθητές πάντως ανταποκρίθηκαν με επιτυχία στη συγκεκριμένη δραστηριότητα.

Τέλος, οι μαθητές επισκέφθηκαν [την ιστοσελίδα του οργανισμού “The Anne Frank House”](#). Σε αυτήν μπόρεσαν να παρατηρήσουν [την πλάγια τομή του κρησφύγετου](#), να εντοπίσουν το δωμάτιο στο οποίο κοιμόταν η Άννα Φρανκ, αλλά και [να περιηγηθούν εικονικά σε ολόκληρο το κρησφύγετο](#). Η δραστηριότητα αυτή άρεσε ιδιαίτερα στους μαθητές καθώς «ζωντάνεψε» το σπίτι και έτσι απέκτησαν μια αίσθηση για το μέγεθος και τη διάταξη του χώρου. Με αυτόν τον τρόπο τελείωσε το πρώτο διδακτικό δίωρο.

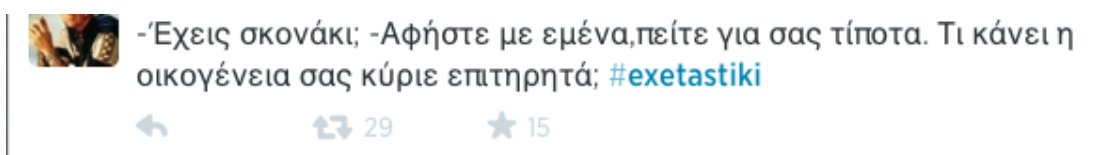
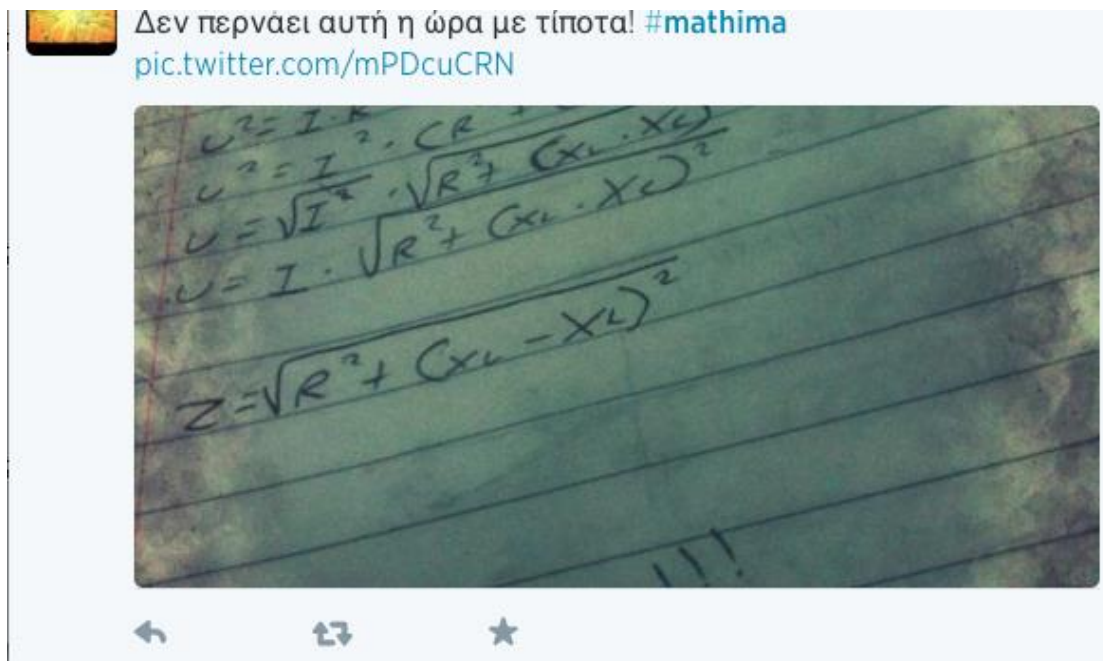
Στο τέλος του διώρου, ανατέθηκε στους μαθητές ως ατομική εργασία για το σπίτι να συντάξουν ένα σύντομο βιογραφικό σημείωμα για την Άννα Φρανκ⁶ αξιοποιώντας τις γνώσεις που είχαν αποκομίσει μέχρι τότε. Η διδάσκουσα είχε φροντίσει να ανοίξει λογαριασμούς στο Edmodo, στο οποίο θα συγκεντρώνονταν όλες οι εργασίες των μαθητών, και έτσι μέχρι το επόμενο μάθημα οι μαθητές θα έπρεπε να ανεβάσουν τόσο τις ατομικές τους εργασίες όσο και τις χρονογραμμές που δημιούργησαν στο χαρτί. Κάθε φορά ένα μέλος από κάθε ομάδα αναλάμβανε να γράψει στο σπίτι σε ηλεκτρονική μορφή την εργασία που ολοκλήρωναν οι μαθητές στην τάξη.

3^η-4^η ώρα: @Κίττυ: η #Άννα Φρανκ «τιτιβίζει»

Οι μαθητές αυτό το δίωρο εργάστηκαν στην τάξη τους σε ομάδες και επιδιώχθηκε σε κάθε ομάδα να υπάρχει ένας μαθητής με εξοικείωση με το Twitter, αλλά αυτό στάθηκε αδύνατο καθώς ελάχιστοι μαθητές το γνώριζαν. Μάλιστα, κάποιои διατύπωσαν την άποψη ότι θα έπρεπε να εργαστούν στο Facebook, το οποίο γνώριζαν πολύ καλά.

⁶ Βλ. στον Φάκελο Τεκμηρίων το αρχείο Anna_Frank_Sofia.

Αφού έγινε μια σύντομη κουβέντα για το κειμενικό είδος του ημερολογίου, τέθηκε στους μαθητές το ερώτημα *κατά πόσο σύγχρονα μέσα, όπως το Facebook, τα ιστολόγια ή το Twitter λειτουργούν ως ένα είδος προσωπικού ημερολογίου* και οι περισσότεροι μαθητές απάντησαν ότι ένα ημερολόγιο δεν μπορεί να δημοσιοποιείται. Στη συνέχεια, ζητήθηκε από κάθε ομάδα να γράψει 1 Tweet (=μια ανάρτηση στο Twitter), στο οποίο να εκφράζει τις σκέψεις ή τα συναισθήματα της Άννας Φρανκ ([φύλλο εργασίας 2](#)). Μάλιστα, επειδή πολλά παιδιά δεν ήταν εξοικειωμένα με το μέσο, δόθηκαν στους μαθητές μια σειρά από Tweets.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

 ti pa8ane oloi shmera kai trexane stis paralies!EDINAN TA GRAPTA THS FYSIKHS STO IOLEPTO!me ta magio hr8an [#sxoleio](#)

← ↻ ★ 1

 Ας ξεκινήσουμε & εμείς & μέχρι 10/7 θα καλοπεράσουμε!RT @n[redacted]ia: Twitter | Τα tweets των φοιτητών για την [#exetastiki](#) dlvr.it/1jWF37

← ↻ ★ 1

 IANOS @IANOS_GR · 6 Jun 2013 · ... More View translation

Τις τελευταίες μέρες(&νύχτες!)το [#twitter](#) μας έχει ιδιαίτερη κίνηση... μάλλον λόγω [#exetastiki](#) Καλό διάβασμα σ'όλους!
pic.twitter.com/OISQewOlxc

← ↻ 4 ★ 7

Elsa Johanssen
@ElsaJohanssen

OMG OMG OMG

10:14 PM - 28 Nov 2012

A YEAR AGO

Παιδιά η ζωή δεν τελειώνει στην έκθεση. Σκεφτείτε ότι σας περιμένει μια λαμπρή καριέρα στο τουίτερ.

#panellinies2014

12:59 PM - 28 May 2014

31 RETWEETS 59 FAVORITES

Οι ομάδες κλήθηκαν να παρατηρήσουν τις αναρτήσεις και να εντοπίσουν τις ιδιαιτερότητές και τα χαρακτηριστικά τους. Πιο συγκεκριμένα, οι μαθητές επεσήμαναν τα παρακάτω χαρακτηριστικά:

- usernames που φέρουν μπροστά τον χαρακτήρα @,
- avatar που εμφανίζεται δίπλα σε κάθε ανάρτηση,
- συχνή χρήση greeklish,
- συντομογραφίες και emoticons,
- ημερομηνία και ώρα ανάρτησης,
- δυνατότητα ενσωμάτωσης φωτογραφίας,
- δυνατότητα να απευθυνθείς σε κάποιον άλλον χρήστη (δημόσια), τοποθετώντας στην αρχή της ανάρτησης το username του (@...),
- ύπαρξη των hashtags (#...),
- δυνατότητα να ξανα-αναρτήσεις το Tweet κάποιου άλλου (RT= reTweet),
- δυνατότητα να δείξεις ότι σου αρέσει μια ανάρτηση (favourite),
- δυνατότητα να απαντήσει κανείς σε μια ανάρτηση.

Αξίζει να σημειωθεί ότι οι μαθητές δεν εντόπισαν ούτε γνώριζαν τον περιορισμό των 140 χαρακτήρων. Μετά την ολοκλήρωση της δραστηριότητας οι μαθητές παρουσίασαν τις εργασίες τους πολύ σύντομα λόγω έλλειψης χρόνου και ένας μαθητής από κάθε ομάδα ανέλαβε να γράψει το κείμενο τους σε ένα έγγραφο του Word και να το ανεβάσει στο Edmodo⁷.

Κάποιοι μαθητές εκδήλωσαν την επιθυμία να εργαστούν στο πραγματικό [Twitter](#), όμως αυτό απορρίφθηκε από τη διδάσκουσα λόγω της ηλικίας των μαθητών αλλά και επειδή το εργαστήριο της πληροφορικής δεν ήταν διαθέσιμο. Έτσι, αποφασίστηκε οι μαθητές να αξιοποιήσουν το [twister](#), το οποίο επιτρέπει την παραγωγή Tweets για ιστορικά πρόσωπα, επιλέγοντας μάλιστα την κατάλληλη φωτογραφία ως avatar. Μόνο μια ομάδα είχε τη δυνατότητα να εργαστεί στον υπολογιστή της διδάσκουσας που υπήρχε στην τάξη με σύνδεση στο διαδίκτυο από το κινητό της διδάσκουσας. Έτσι, οι μαθητές της μίας ομάδας επέλεξαν ένα κατάλληλο όνομα χρήστη (username), έγραψαν το πραγματικό όνομα του προσώπου (Anne Frank), προσέθεσαν το κείμενο της ανάρτησής τους (Tweet) στα ελληνικά και την ημερομηνία ανάρτησης (date)⁸.

Όσον αφορά στο username, ζητήθηκε από τους μαθητές να προσπαθήσουν να βρουν ένα όνομα χρήστη που να έχει σχέση με την ηρωίδα, τη ζωή της, την προσωπικότητά της και να δικαιολογήσουν την επιλογή τους. Έτσι, οι μαθητές της συγκεκριμένης ομάδας επέλεξαν το AnneKitty εμπνευσμένοι από τη φανταστική ηρωίδα του ημερολογίου της. Στην ανάρτησή τους τούς ζητήθηκε να βρουν τρόπους να εκφράσουν τα συναισθήματα και τις σκέψεις της ηρωίδας και να προσέξουν αυτά που θα γράψουν να ανταποκρίνονται στον χαρακτήρα και την συναισθηματική κατάσταση της Άννας, όπως αυτά αποτυπώνονται στο απόσπασμα του βιβλίου που είχαν διαβάσει.

⁷ Βλ. στον Φάκελο Τεκμηρίων τα αρχεία twitter_1, twitter_2 και twitter_3.

⁸ Βλ. ό.π. το αρχείο Anna_Frank_twister.

Μέσω αυτής της δραστηριότητας οι μαθητές ασκήθηκαν στο να προσδιορίζουν τη συναισθηματική κατάσταση και την ψυχολογία ενός ήρωα και να τεκμηριώνουν το επιχείρημά τους με συγκεκριμένα σημεία του κειμένου. Παράλληλα, επιχειρώντας να αποτυπώσουν/αναπαραστήσουν τα παραπάνω μέσω του Tweet κατανόησαν καλύτερα τις συμβάσεις του μέσου και προβληματίστηκαν σχετικά με τις δυνατότητες και τους περιορισμούς του.

Μόλις οι ομάδες ολοκλήρωσαν τη συγκεκριμένη δραστηριότητα, διάβασαν στους υπόλοιπους τις αναρτήσεις τους και τεκμηρίωσαν τις επιλογές τους με συγκεκριμένες αναφορές στο κείμενο. Κάθε ανάρτηση σχολιάστηκε από τους υπόλοιπους: i) ως προς την αντιστοιχία ανάμεσα στην ανάρτηση της ομάδας και στο απόσπασμα από το *Ημερολόγιο της Άννας Φρανκ* που διαβάστηκε και ii) ως προς το κατά πόσο κάθε ομάδα σεβάστηκε τις συμβάσεις του Twitter και χρησιμοποίησε πετυχημένα –ή και ευφάνταστα– τις ιδιαιτερότητές του για να αναδείξει τη συναισθηματική κατάσταση της ηρωίδας (emojis, χρήση κεφαλαίων, κλπ).

Βέβαια, μόνο μία ομάδα είχε τη δυνατότητα να εργαστεί στο twister, ενώ οι άλλες ομάδες εργάστηκαν στο χαρτί και αυτό δυσκόλεψε τα πράγματα. Αυτό που διαπιστώθηκε από την παρουσίαση των εργασιών ήταν ότι οι μαθητές δυσκολεύτηκαν να εντάξουν στο κείμενο τα χαρακτηριστικά του Twitter, εκτός από λίγες εξαιρέσεις, ενώ αντίθετα, κατάφεραν να αποδώσουν τον συναισθηματικό κόσμο της Άννας Φρανκ.

Στη συνέχεια, τέθηκε ξανά το ερώτημα σχετικά με το κατά πόσο τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης αποτελούν ένα είδος σύγχρονου ημερολογίου. Οι μαθητές επεσήμαναν ομοιότητες, όπως η χρήση του πρώτου πρόσωπου, η καταγραφή γεγονότων από την καθημερινή ζωή, η καταγραφή σκέψεων και συναισθημάτων. Ως προς τις διαφορές, οι μαθητές τόνισαν τη δημόσια διάσταση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, την πρόθεση του ανθρώπου που εμπλέκεται σε μια τέτοια πρακτική να δημοσιοποιήσει τη ζωή του και την κατάργηση της ιδιωτικότητας.

Ακολούθως, τέθηκε στους μαθητές το εξής ερώτημα: *αν η Άννα Φρανκ δημοσίευε τις σκέψεις σε ένα μέσο κοινωνικής δικτύωσης, όπως το Twitter, και όχι στο προσωπικό της ημερολόγιο, θα κατέγραφε όλες αυτές τις σκέψεις που είδαμε; Μήπως θα αυτολογοκρινόταν σε κάποια σημεία; Θα έλεγε ακριβώς ό,τι σκεφτόταν; Θα έλεγε μόνο αλήθειες; Θα ανέφερε όσα σκέφτεται για τη μητέρα της και την αδερφή της, αν ήξερε ότι την «ακολουθούν» (follow) ή ότι μπορούν κάποιοι άλλοι να τους τις μεταφέρουν;* Οι μαθητές απάντησαν πως προφανώς η Άννα Φρανκ δεν θα έγραφε όλα αυτά αν ήξερε ότι και άλλοι θα μπορούσαν να τα διαβάσουν και ότι θα περιοριζόταν σε κάποιες απλές διαπιστώσεις ή σε μια απλή έκφραση συναισθημάτων. Στόχος αυτής της συζήτησης μεταξύ άλλων ήταν να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές την ανάγκη να προστατεύσουν την ιδιωτική τους ζωή και να μην εκτίθενται, όταν χρησιμοποιούν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Το τελευταίο ερώτημα που έθεσε η εκπαιδευτικός στους μαθητές ήταν *αν θα χρησιμοποιούσε το Twitter η Άννα Φρανκ, αν υποθέσουμε ότι η ιστορία της συνέβαινε σήμερα.* Τους επισημάνθηκε ότι η Άννα Φρανκ και η οικογένειά της κρύβονταν για να μην εντοπιστούν από τους Ναζί. Οι μαθητές απάντησαν ότι αν συνέβαινε κάτι τέτοιο, οι Ναζί θα εντόπιζαν πολύ εύκολα την Άννα και την οικογένειά της και έτσι θα οδηγούνταν στη σύλληψη πολύ εύκολα. Η συζήτηση δεν επεκτάθηκε περισσότερο λόγω έλλειψης χρόνου.

Στο δίωρο αυτό επιχειρήθηκε οι μαθητές να γνωρίσουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ανάρτησης στο Tweeter, τις δυνατότητες που προσφέρει και τους περιορισμούς που επιβάλλει, αλλά και να συνειδητοποιήσουν κάποιες από τις αλλαγές που προκαλούν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης στην εποχή μας στον τομέα της ιδιωτικότητας και της δημοσιοποίησης.

Στο τέλος του δίωρου, η διδάσκουσα μοίρασε στους μαθητές τις φωτοτυπίες με τα αποσπάσματα από το *Ημερολόγιο της Άννας Φρανκ* που θα έπρεπε να διαβάσουν για την επόμενη φορά. Συγκεκριμένα δόθηκαν οι παρακάτω εγγραφές:

Παρασκευή 10 Ιουλίου 1942 (σ. 35-36)

Παρασκευή 9 Οκτωβρίου 1942 (σ. 67-68)

Τρίτη 10 Νοεμβρίου 1942 (σ. 81-82)

Πέμπτη 19 Νοεμβρίου 1942 (σ. 87-88)

Τετάρτη 13 Γενάρη 1943 (σ. 99-100)

Δευτέρα 26 Ιουλίου 1943 (σ. 137-139)

Πέμπτη 16 Σεπτεμβρίου 1943 (σ. 159-160)

Σάββατο 4 Μαρτίου 1944 (σ. 234)

Δευτέρα 3 Απριλίου 1944 (σ. 281-282)

Πέμπτη 6 Απριλίου 1944 (σ. 285-286)

Κυριακή 16 Απριλίου 1944 (σ. 301-302)

Τρίτη 6 Ιουνίου 1944 (σ. 350-351).

Προκειμένου να προετοιμαστούν κατάλληλα, οι μαθητές ενημερώθηκαν ότι στη διάρκεια του επόμενου διώρου, θα έπρεπε να αφηγηθούν την ιστορία της Άννας Φρανκ μέσα σε 15-20 Tweets. Οπότε, διαβάζοντας τα αποσπάσματα, θα έπρεπε να αποφασίσουν ποια είναι τα βασικά πρόσωπα και τα βασικά γεγονότα που θεωρούσαν ότι έπρεπε να συμπεριληφθούν οπωσδήποτε. Ακόμη, έπρεπε να σκεφτούν ποια άλλα στοιχεία (περιγραφές, σκέψεις, συναισθήματα) θα ξεχώριζαν και για τα οποία θα ήθελαν να βρουν χώρο μέσα στην αφήγηση που θα δημιουργούσαν.

5^η-6^η ώρα: Twitterature: Η ιστορία της Άννας Φρανκ σε 20 Tweets

Στο πλαίσιο αυτού του διώρου ζητήθηκε από κάθε ομάδα να αφηγηθεί την ιστορία της Άννας Φρανκ μέσα σε 15-20 Tweets ([φύλλο εργασίας 3](#)). Προκειμένου να γίνει αυτό, έπρεπε οι μαθητές να αξιοποιήσουν υλικό από τα αποσπάσματα που είχαν διαβάσει μέχρι τότε (συμπεριλαμβανομένου και του σχολικού αποσπάσματος). Έγινε προσπάθεια μέσα από τα αποσπάσματα που επιλέχθηκαν να παρουσιάζονται όλα τα

βασικά σημεία της ιστορίας, ώστε να έχουν οι μαθητές μια όσο γίνεται πληρέστερη εικόνα –στο μέτρο που επιτρέπει ο περιορισμένος διδακτικός χρόνος. Το πρόβλημα βέβαια ήταν ότι πολλοί μαθητές δεν είχαν αφιερώσει χρόνο για να διαβάσουν τα αποσπάσματα από το ημερολόγιο και αυτό δυσκόλεψε πολύ την πορεία των εργασιών.

Σε πρώτη φάση τα μέλη κάθε ομάδας συσκέφθηκαν και αντάλλαξαν απόψεις, για να καταλήξουν στα πρόσωπα και τα γεγονότα που θα περιλάμβαναν. Θα έπρεπε να είναι σε θέση να δικαιολογήσουν τις επιλογές τους, παραπέμποντας σε συγκεκριμένα σημεία του κειμένου από τα οποία να προκύπτει η σημασία του γεγονότος ή του προσώπου. Κλήθηκαν επίσης να αποφασίσουν αν θα αφηγούνταν την ιστορία μόνο μέσα από τα λόγια της Άννας Φρανκ ή αν θα περιλάμβαναν αναρτήσεις και άλλων ηρώων (να τιτίβισουν δηλαδή όχι μόνο ως Άννα Φρανκ, αλλά και ως Μάργκο, ως μητέρα, ως Όττο Φρανκ κτλ.) Σε αυτήν την περίπτωση θα έπρεπε να δικαιολογήσουν γιατί διάλεξαν να δώσουν λόγο στο συγκεκριμένο πρόσωπο αλλά και να προβληματιστούν για τις αλλαγές στην οπτική γωνία που αυτή η επιλογή θα επέφερε, καθώς και για το ύφος της ανάρτησης, που θα έπρεπε να συνάδει με την προσωπικότητα του ήρωα, όπως τον γνωρίσαμε μέσα στο ημερολόγιο της Άννας. Αποφάσισαν, ακόμη, ποιες σκέψεις και ποια συναισθήματα των ηρώων θα πρόβαλαν στις αναρτήσεις ενώ έπρεπε να δικαιολογήσουν αυτές τις επιλογές εντοπίζοντας συγκεκριμένα σημεία μέσα στο κείμενο που θεωρούσαν ότι τις στηρίζουν.

Για λόγους που ήδη έχουν αναφερθεί, η διδάσκουσα αποφάσισε να χρησιμοποιηθεί ο προσομοιωτής συγγραφής Tweet, που βρίσκουμε στη διεύθυνση <http://simitator.com/generator/twitter>, και ο οποίος δίνει τη δυνατότητα παραγωγής είτε [μεμονωμένων αναρτήσεων](#) είτε [μιας σειράς από απευθείας μηνύματα σε άλλους χρήστες](#). Στο τέλος, μπορούν να αποθηκεύσουν τα δημιουργήματά τους σε μορφή jpg. Φυσικά, το εργαλείο αυτό έχει πολλά μειονεκτήματα και κυρίως λείπει η αίσθηση του αυθεντικού περιβάλλοντος, αλλά ήταν ο μόνος τρόπος να αποφύγουμε τη χρήση του ίδιου του Twitter. Ακριβώς όμως επειδή οι μαθητές δεν

χρησιμοποίησαν το πραγματικό Twitter, δεν μπόρεσαν να μπουν στο πνεύμα των αναρτήσεων, ενώ και πάλι μόνο μία ομάδα μπορούσε να εργαστεί στον υπολογιστή.

Στη συνέχεια, οι μαθητές προχώρησαν στη συγγραφή των αναρτήσεών τους. Η διδάσκουσα τους υπενθύμισε να λάβουν υπόψη τους τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του Tweeter, που σχολιάστηκαν το προηγούμενο δίωρο (τον περιορισμό σε 140 χαρακτήρες, τη χρήση συντομογραφιών και emoticons, τη χρήση κεφαλαίων κλπ.). Η ομάδα που χρησιμοποιούσε τον προσομοιωτή μπορούσε να πειράξει και την ημερομηνία, διαλέγοντας την ιστορικά ακριβή χρονολογία με βάση τις ημερολογιακές εγγραφές. Τους ζητήθηκε, επίσης, να θυμηθούν τα σχετικά με τη δημόσια εικόνα και την ιδιωτικότητα που συζητήθηκαν την προηγούμενη ώρα. Η διδάσκουσα τους υπενθύμισε και τη δυνατότητα να δημοσιοποιηθούν σε ευρύ κοινό και να καταγγελλθούν γεγονότα που μπορεί να αποκρύπτονται. Στα αποσπάσματα που τους δόθηκαν έγινε προσπάθεια να περιληφθούν στοιχεία που μπορούσαν οι μαθητές να αξιοποιήσουν προς αυτήν την κατεύθυνση (αναφορές στον διωγμό των Εβραίων και στις αγριότητες των Ναζί που φτάνουν ως πληροφορίες στους κατοίκους του καταφυγίου).

Τέλος, σημειώθηκε ότι μπορούσαν σε μια ανάρτηση να περιλάβουν φωτογραφίες ή υπερσυνδέσεις προς βίντεο ή ιστοσελίδες, για να συνοδεύσουν ή να συμπληρώσουν την ανάρτησή τους. Σκόπιμα περιλήφθηκαν στα αποσπάσματα που τους δόθηκαν σημεία που επιδέχονται μια τέτοια αντιμετώπιση (π.χ. οι αναρτήσεις της Άννας σχετικά με τα γενεαλογικά δέντρα των βασιλιάδων και των σταρ του κινηματογράφου). Αυτό βέβαια ήταν πρακτικά αδύνατο αφού μία μόνο ομάδα εργαζόταν στον υπολογιστή με τον προσομοιωτή και μάλιστα με πολύ κακή σύνδεση στο διαδίκτυο.

Όλες οι ομάδες επέλεξαν όλα τα μέλη να συντάξουν από κοινού όλα τα Tweets και το υπόλοιπο του δίωρου αφιερώθηκε στη σύνταξη της αφήγησης κάθε ομάδας. Η εκπαιδευτικός περιφερόταν ανάμεσα στις ομάδες, παρακολουθώντας τη δουλειά τους, δίνοντας τους ιδέες όταν βρίσκονταν σε αδιέξοδο, καθοδηγώντας και εμπυχώνοντας

τους μαθητές στην πορεία της δουλειάς τους και προ(σ)καλώντας τη δημιουργικότητά τους. Να σημειωθεί, βέβαια, ότι οι περισσότερες ομάδες δυσκολεύτηκαν να φτιάξουν 15-20 Tweets στον διαθέσιμο χρόνο και προσαρμόσουν τις αναρτήσεις τους στα χαρακτηριστικά του Twitter. Το προηγούμενο φύλλο εργασίας δεν στάθηκε αρκετό για να τους εισάγει στη λογική αυτών των αναρτήσεων.

7^η-8^η ώρα

Αυτό το δίωρο αξιοποιήθηκε για να παρουσιάσουν οι ομάδες τις αφηγήσεις τους και πραγματοποιήθηκε στην αίθουσα διδασκαλίας, στην οποία υπήρχε φορητός υπολογιστής, προτζέκτορας και σύνδεση στο διαδίκτυο. Μετά από την παρουσίαση της αφήγησης κάθε ομάδας, συζητήθηκαν οι επιλογές της:

- i) ως προς τα στοιχεία της αφήγησης που επιλέχθηκαν. Ποιους ήρωες και ποια γεγονότα επέλεξαν; Λείπουν βασικά γεγονότα από την αφήγησή τους και γιατί; Σε ποιους έδωσαν λόγο και γιατί; Ποιες σκέψεις και ποια συναισθήματα επιχείρησαν να αποτυπώσουν; Είναι το ύφος των προσώπων σύμφωνο με όσα μπορούμε να συναγάγουμε από το κείμενο για την προσωπικότητά τους;
- ii) ως προς τη χρήση των συμβάσεων του Twitter. Τηρούν τον περιορισμό των 140 χαρακτήρων; Χρησιμοποιούν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, όπως τα σύμβολα, τις συντομογραφίες; Εκμεταλλεύονται τις ιδιαιτερότητες του μέσου για να αναδείξουν τις σχέσεις μεταξύ των ηρώων (άμεσα μηνύματα, reTweet κτλ) ή τα αισθήματα τους (emojicons, κεφαλαία); Περιλαμβάνουν εικόνες ή υπερσυνδέσεις; Αν ναι, δικαιολογείται η χρήση τους με βάση το κείμενο; Δημοσιεύουν στοιχεία πολύ ιδιωτικά; Επιχειρούν να δημοσιοποιήσουν γεγονότα ευρύτερου ενδιαφέροντος;

Κάθε ομάδα δικαιολόγησε και στήριξε τις επιλογές της, προσκομίζοντας επιχειρήματα που άντλησε από συγκεκριμένα σημεία του κειμένου. Σχεδόν όλες οι ομάδες έδωσαν λόγο μόνο στην Άννα Φρανκ. Τα θέματα τα οποία συμπεριέλαβαν στις αναρτήσεις τους ήταν ο εγκλεισμός της Άννας Φρανκ, η σχέση της με τον Πέτερ,

οι διώξεις που υπέστησαν οι Εβραίοι από τους Ναζί και οι σχέσεις των μελών της οικογένειας⁹.

Μερικοί μαθητές δυσκολεύτηκαν να δημιουργήσουν τα Tweets λόγω της έλλειψης χρόνου αλλά και της έλλειψης εξοικείωσης με το twitter και επειδή ίσως δεν είχαν προετοιμαστεί κατάλληλα για αυτήν τη δραστηριότητα στο σπίτι τους. Σε κάποιες ομάδες επίσης παρατηρήθηκαν δυσκολίες στη συνεργασία, καθώς οι μαθητές δεν μπορούσαν να επιλέξουν ποια αποσπάσματα θα μπορούσαν να συμπεριλάβουν τις αναρτήσεις τους.

Στη συνέχεια, ακολούθησε σύντομη συζήτηση στην ολομέλεια σχετικά με τις αλλαγές που αναγκάστηκαν να επιφέρουν όλες οι ομάδες στο κείμενο, εξαιτίας των περιορισμών των 20 αναρτήσεων, αλλά και των περιορισμών του ίδιου του μέσου (140 χαρακτήρες). *Ποια πράγματα θυσίασαν από το κείμενο προκειμένου να το συμπυκνώσουν; Τι σημαντικό αισθάνονται ότι χάνεται; Ποια εκδοχή προτιμούν και γιατί; Κάποιος που θα διάβαζε τη δική τους αφήγηση, χωρίς να ξέρει το πρωτότυπο, πόσο θα αποκόμιζε την ίδια αίσθηση; Εν τέλει, πόσο «διαφορετική» είναι η ίδια ιστορία όταν αναδιατυπώνεται και διασκευάζεται για να χωρέσει σε ένα άλλο μέσο;*

Μέσω αυτής της συζήτησης στόχος ήταν –ανάλογα με τις δυνατότητες των μαθητών– να θιγούν κάποια χαρακτηριστικά όπως: η έμφαση στα κομβικά σημεία της πλοκής και όχι στις λεπτομέρειες, η αδυναμία σκιαγράφησης των χαρακτήρων σε βάθος, η υποχώρηση της περιγραφής (η οποία μπορεί να αντικατασταθεί από μια φωτογραφία, για παράδειγμα), η μεγάλη επιτάχυνση του αφηγηματικού χρόνου, η υποχρεωτική αποφυγή μακροπερίοδου λόγου κλπ. Δεν επιδιώχθηκε να γίνει μια εξαντλητική καταγραφή των διαφορών, αλλά να πυροδοτηθεί ένας προβληματισμός σχετικά με το πώς το μέσο επηρεάζει τις αφηγηματικές συμβάσεις και τις τεχνικές που χρησιμοποιούνται. Η συζήτηση, βέβαια, περιορίστηκε σε πολύ γενικές διαπιστώσεις και δεν υπήρχε δυνατότητα να εμβαθύνουμε περισσότερο λόγω της

⁹ Βλ. ό.π. τα αρχεία tweet_1, tweet_2 και tweet_3.

ηλικίας των μαθητών. Οι μαθητές δυσκολεύτηκαν να εκφράσουν την άποψη τους για το συγκεκριμένο θέμα, καθώς έννοιες όπως επιτάχυνση αφηγηματικού χρόνου είναι πολύ δύσκολες για αυτήν την ηλικία.

Τέλος, η διδάσκουσα παρουσίασε πολύ σύντομα στους μαθητές την ελληνική προσπάθεια δημιουργίας που στηρίζεται σε Tweets ([#Tweet Stories. Λογοτεχνία σε 140 χαρακτήρες. 371 μικροδιηγήματα](#), ανοιχτή έκδοση της Open Book). Σαφώς, δεν μπορούμε να μιλήσουμε ακόμα για μεγάλη έκταση λογοτεχνίας που παράγεται στο Twitter. Ακόμα λιγότερο μπορούμε να μιλάμε για σπουδαία αποτελέσματα. Αυτή η μορφή λογοτεχνίας έκανε εντύπωση στους μαθητές, οι οποίοι σχολίασαν με έκπληξη το γεγονός αυτό.

Με τη δραστηριότητα της αναδιατύπωσης της ιστορίας της Άννας Φρανκ σε Tweets και τη συζήτηση που την ακολούθησε επιχειρήθηκε να αναδειχθεί πώς το Twitter και οι συμβάσεις του επηρεάζουν –ή μπορούν να επηρεάσουν– τόσο τη συγγραφή αφηγήσεων, όσο και τις αναγνωστικές μας προσλαμβάνουσες και προσδοκίες σχετικά με αυτές. Επιδιώχθηκε να φανεί, δηλαδή, πως η γραφή, γενικά, και η λογοτεχνική γραφή, ειδικότερα, μεταβάλλονται, καθώς αλλάζει η τεχνολογία και μαζί της η κοινωνία. Παράλληλα, οι μαθητές ασκήθηκαν στον εντοπισμό των βασικών στοιχείων μιας αφήγησης (πρόσωπα, γεγονότα, οπτική γωνία, αφηγηματικός χρόνος) και στον προσδιορισμό των συναισθημάτων των προσώπων, στηρίζοντας τα συμπεράσματά τους σε σημεία του κειμένου. Πρόκειται δηλαδή για μια καλή άσκηση πύκνωσης αφηγηματικού λόγου.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1

Ας μάθουμε περισσότερα για την Άννα Φρανκ!!

Για να το κάνουμε αυτό θα δημιουργήσουμε μια χρονογραμμή με τα βασικά γεγονότα της ιστορίας της.

Το υλικό θα το αντλήσετε:

- από τις εγγραφές του ημερολογίου της που σας δόθηκαν φωτοτυπημένες
- από το [αντίστοιχο λήμμα της Βικιπαίδειας](#)
- από [ένα τρίλεπτο βίντεο που αφηγείται σε animation την ιστορία της Άννας Φρανκ](#) (στα αγγλικά)

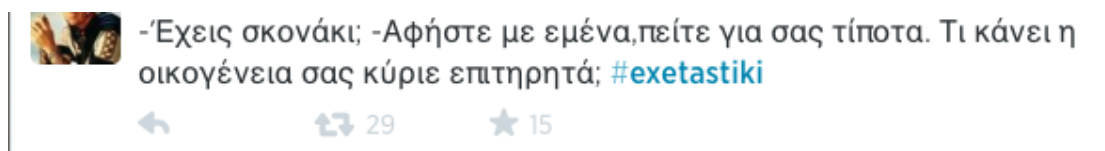
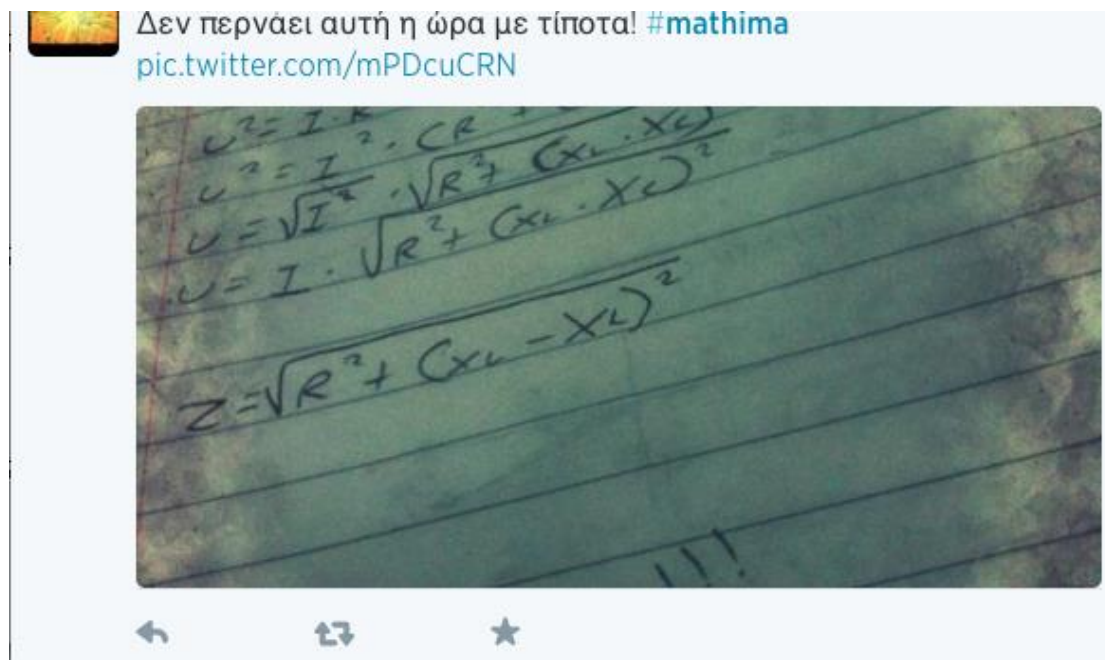
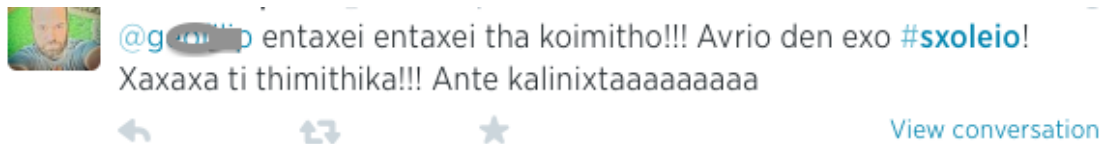
Προκειμένου να δημιουργήσετε τη χρονογραμμή μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το λογισμικό [timetoast](#).

Επιλέξτε όσα γεγονότα της ιστορίας της Άννας Φρανκ θεωρείτε σημαντικά και τοποθετήστε τα στη χρονογραμμή, εισάγοντας την κατάλληλη χρονολογία (add Event) ή το κατάλληλο χρονικό διάστημα (add Timespan). Προσπαθήστε να μην υπερβείτε τα 10 γεγονότα και σκεφτείτε καλά τη διατύπωση του τίτλου που θα δώσετε στο γεγονός. Μπορείτε να συνοδέψετε κάθε εγγραφή με μια σχετική φωτογραφία ή έναν υπερσύνδεσμο.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2

Η ομάδα σας θα πρέπει να συντάξει 1 tweet (=μια ανάρτηση στο Twitter) που να εκφράζει τις σκέψεις ή τα συναισθήματα της Άννας Φρανκ.

Προτού όμως το κάνετε αυτό, ας παρατηρήσουμε προσεκτικά τα παρακάτω Tweets. Ποια είναι τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους που μπορείτε να εντοπίσετε;

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

 ti pa8ane oloi shmera kai trexane stis paralies!EDINAN TA GRAPTA THS FYSIKHS STO IOLEPTO!me ta magio hr8an #sxoleio

← ↻ ★ 1

 Ας ξεκινήσουμε & εμείς & μέχρι 10/7 θα καλοπεράσουμε!RT @n[redacted]ia: Twitter | Τα tweets των φοιτητών για την #exetastiki dlvr.it/1jWF37

← ↻ ★ 1

 IANOS @IANOS_GR · 6 Jun 2013 · ... More View translation ↻
Τις τελευταίες μέρες(&νύχτες!)το #twitter μας έχει ιδιαίτερη κίνηση... μάλλον λόγω #exetastiki Καλό διάβασμα σ'όλους!
pic.twitter.com/OISQewOlxc

← ↻ 4 ★ 7

OMG OMG OMG

10:14 PM - 28 Nov 2012

A YEAR AGO

Παιδιά η ζωή δεν τελειώνει στην έκθεση. Σκεφτείτε ότι σας περιμένει μια λαμπρή καριέρα στο τουιτερ.

[#panellinies2014](#)

12:59 PM - 28 May 2014

31 RETWEETS 59 FAVORITES

Προκειμένου να συνθέσετε το Tweet της Άννας Φρανκ, θα χρησιμοποιήσετε το [twister](#) που επιτρέπει την παραγωγή Tweets για ιστορικά πρόσωπα.

- ✓ Επιλέξτε ένα κατάλληλο όνομα χρήστη (username). Σκεφτείτε κάτι που να ταιριάζει στην περίπτωση της Άννας Φρανκ, δηλαδή να έχει σχέση με την ηρωίδα, τη ζωή της, την προσωπικότητά της και να είστε σε θέση να δικαιολογήσετε αυτήν την επιλογή σας.
- ✓ Γράψτε το πραγματικό όνομα του προσώπου (στη συγκεκριμένη περίπτωση Anne Frank).
- ✓ Προσθέστε το κείμενο της ανάρτησής σας στα ελληνικά. Βρείτε τρόπους να εκφράσετε τα συναισθήματα και τις σκέψεις της ηρωίδας. Θα πρέπει να προσέξετε αυτά που θα γράψετε να ανταποκρίνονται στον χαρακτήρα και την συναισθηματική κατάσταση της Άννας, όπως αποτυπώνονται στο απόσπασμα

που διαβάσατε προηγουμένως. Θα πρέπει να μπορείτε να τεκμηριώσετε τις επιλογές σας με βάση συγκεκριμένα σημεία του κειμένου, αλλά και να σεβαστείτε τις ιδιαιτερότητες, τις συμβάσεις και τους περιορισμούς του Twitter.

- ✓ Βάλτε τη σωστή –ιστορικά– χρονολογία ως ημερομηνία ανάρτησης (date).

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 3

Αποστολή σας είναι να αφηγηθείτε την ιστορία της Άννας Φρανκ μέσα σε 15-20 Tweets.

- ✓ Αρχικά, συζητήστε μεταξύ σας για τα πρόσωπα και τα γεγονότα που θα περιληφθούν, βασισμένοι στα αποσπάσματα που έχετε διαβάσει. Θα πρέπει να είστε σε θέση να δικαιολογήσετε τις επιλογές σας παραπέμποντας σε συγκεκριμένα σημεία του κειμένου, από τα οποία να προκύπτει η σημασία του γεγονότος ή του προσώπου.
- ✓ Αποφασίστε αν θα αφηγηθείτε την ιστορία μόνο μέσα από τα λόγια της Άννας Φρανκ ή αν θα περιλάβετε αναρτήσεις και άλλων ηρώων. Σε αυτήν την περίπτωση θα πρέπει να δικαιολογήσετε γιατί διαλέξατε να δώσετε λόγο στο συγκεκριμένο πρόσωπο, να προβληματιστείτε για τις αλλαγές στην οπτική γωνία που αυτή η επιλογή επιφέρει, καθώς και για το ύφος της ανάρτησης που θα πρέπει να συνάδει με την προσωπικότητα του ήρωα, όπως τον γνωρίσαμε μέσα στο κείμενο της Άννας.
- ✓ Ποιες σκέψεις και ποια συναισθήματα των ηρώων θα προβάλετε στις αναρτήσεις; Δικαιολογήστε αυτές τις επιλογές εντοπίζοντας συγκεκριμένα σημεία μέσα στο κείμενο που θεωρείτε ότι τις στηρίζουν.
- ✓ Για να φτιάξετε τα Tweets σας μεταβείτε στη διεύθυνση <http://simitator.com/generator/twitter>. Για κάθε Tweet που δημιουργείτε πρέπει να συμπληρώσετε το όνομα, το username, το περιεχόμενο της ανάρτησης και την ημερομηνία. Στο τέλος αποθηκεύστε κάθε Tweet σε μορφή .jpg.

Μην ξεχάσετε όλα τα σχετικά με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του Twitter που σχολιάσαμε στο προηγούμενο δίωρο (τον περιορισμό σε 140 χαρακτήρες, τη χρήση συντομογραφιών και emoticons, τη χρήση κεφαλαίων κλπ.).

Z. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Για την εφαρμογή του συγκεκριμένου σεναρίου θα μπορούσε να αξιοποιηθεί το πραγματικό Twitter και όχι ο προσομοιωτής για να εξυπηρετηθούν καλύτερα και πιο ολοκληρωμένα οι στόχοι του σεναρίου, όμως η ηλικία των μαθητών καθώς και το γεγονός ότι το εργαστήριο πληροφορικής δεν ήταν διαθέσιμο μας απέτρεψαν από ένα τέτοιο ενδεχόμενο. Θα μπορούσε, επίσης, να επιλεγεί κάποιο άλλο πεζογράφημα ή αποσπάσματα από διάφορα κείμενα και το σενάριο να τροποποιηθεί ανάλογα. Με τροποποιημένη στόχευση θα μπορούσε να αξιοποιηθεί και κάποιο άλλο μέσο κοινωνικής δικτύωσης, όπως το Facebook.

H. ΚΡΙΤΙΚΗ

Ίσως να υπερτονίστηκε η επιρροή του Twitter στη λογοτεχνία και ειδικά για τα ελληνικά δεδομένα. Επίσης, λόγω έλλειψης χρόνου αλλά και έλλειψης τεχνικών μέσων ίσως δεν καλύφθηκαν επαρκώς οι στόχοι του σεναρίου και δεν αναδείχθηκαν οι περιορισμοί που επιβάλλει στην αφήγηση το Twitter. Τέλος, η συζήτηση για τις αλλαγές που προκαλούν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης περιορίστηκε σε πολύ γενικές διαπιστώσεις και δεν έγινε περαιτέρω εμβάθυνση.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αντωνοπούλου, Σ. 2013. Παραδείγματα διδακτικής αξιοποίησης ψηφιακών περιβαλλόντων στα πλαίσια των τριών αλληλένδετων κύκλων. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

Αποστολίδου, Β. 2012. Η λογοτεχνία στα νέα περιβάλλοντα των ΤΠΕ: Κυβερνολογοτεχνία και e-books, ψηφιακές κοινότητες αναγνωστών, δημιουργική γραφή και αφήγηση στον ψηφιακό κόσμο. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

http://www.greeklanguage.gr/sites/default/files/digital_school/3.1.2_apostolidou.pdf

Παλαβός Γ. 2011. Ένας λογοτεχνικός «τουίτομαραθώνιος» στο ιστολόγιο [Ιστορίες Μπονζάι. Η αισθητική του μικρού](http://bonsaistoriesflashfiction.wordpress.com/2011/12/12/giannis-palabos-enas-logotechnikos-touitomarathonios/) του περιοδικού *Πλανόδιον*
<http://bonsaistoriesflashfiction.wordpress.com/2011/12/12/giannis-palabos-enas-logotechnikos-touitomarathonios/>

[15.07.2014]